ҚЫЗЫЛОРДА ҚАЛАСЫНДАҒЫ ХИМИЯ-БИОЛОГИЯ БАҒЫТЫНДАҒЫ НАЗАРБАЕВ ЗИЯТКЕРЛІК МЕКТЕБІ

CHEMISTRY AND BIOLOGY in KYZYLORDA
NIS
Nazarbayev Intellectual Schools

Kyzylorda

№ 011 31-наурыз 2016 жыл

НАЗАРБАЕВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНАЯ ШКОЛА ХИМИКО-БИОЛОГИЧЕСКОГО НАПРАВЛЕНИЯ ГОРОД КЫЗЫЛОРДА

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРЕ:

Емтихан кезінде қандай кеңестерді ұстанған жөн?
жалғасы 18 бетте

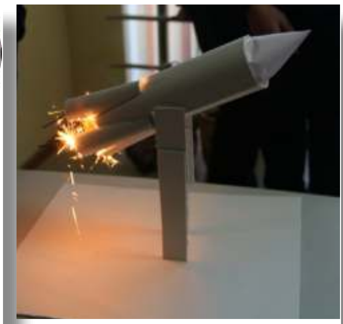

Эрмитаж физических моделей
продолжение на 9 стр.

How has changed the Internet addiction among young people in this time?

Мұқағали Мақатаевтың туғанына 85 жыл!
жалғасы 5 бетте

Учащиеся приняли участие на конференции по вопросам сбора и утилизации ртутьсодержащих ламп

28 марта в областной библиотеке им А.Тажибаева команда Совместной программы ООН в Кызылординской области дала старт PR-кампании по привлечению внимания общественности к проблеме сбора и утилизации ртутьсодержащих ламп. Как известно, содержание ртути в компактных и линейных люминесцентных лампах незначительно, но при большом скоплении отработанные ртутьсодержащие лампы требуют особого вида утилизации. Каждому городу необходимо предпринимать меры по сбору отработанных ртутьсодержащих ламп у населения и их дальнейшей утилизации и, конечно же, Кызылорда не является исключением. В ходе мероприятия были представлены проекты контейнеров, которые планируется установить в городе и районая области.

НАЗАРБАЕВ ЗИЯТКЕРЛІК МЕКТЕБІНЕ 1025 ҮМІТКЕР СЫНАҚ ТАПСЫРДЫ

Білім жолындағы бәсекеде тек сынақты сәтті тапсырған оқушылар ғана қабылданады. Осыған орай 12-13 наурыз күндері Қызылорда химия-биологиялық бағыттағы білім беретін Назарбаев зияткерлік мектебінде 7-сынып оқушыларын қабылдауға арналған сынақ өткізілді.

Емтиханның алғашқы күні

оқушылар пәндік математика, қазақ, орыс, ағылшын тілдері бойынша 100 сұраққа жауап берді, ал келесі күні білім алушылар өздерінің «Қабілеттіліктерді бағалау», «Сандық сипаттамалар», «Көру арқылы есте сақтау» тараулары бойынша сынақ тапсырды.

-Облыс бойынша барлығы 1025 оқушы, оның ішінде қазақ сыныбы - 885, орыс сыныбы – 140 бала сынақ тапсырды. Бұл – аймақтар арасында жоғарғы көрсеткіш. Республикалық комиссия шешіміне сәйкес, биылғы жылы 80 бала оқуға қабылданады деп жоспарланып отыр,-дейді мектеп директоры Г.Мункеева.

Тестілеу нәтижелері кешенді тестілеудің екінші күнінен 40 күнтізбелік күн өткеннен кейін жарияланады. Сынақты сәтті тапсырған үміткерлер грант негізінде мектеп қабылданады.

Абай ТАҒЫБЕРГЕН
«Ақмешіт жастары» газетінің тілшісі

АУҒАН СОҒЫСЫНЫҢ АРДАГЕРЛЕРІМЕН КЕЗДЕСУ

Кеңес әскерлерінің Ауғаныстаннан шығарылғанына 27 жыл толуына орай Қызылордадағы Назарбаев Зияткерлік мектебінің оқушылары Ауған соғысының ардагерлерімен кездесті.

Қызылордалық өрендер дайындаған мерекелік кеште «Көлеңкелер театры» қойылымы көрсетіліп, тарих беттерінде қатталған өткен күндерден естеліктер сомдалды. Мұнан соң Назарбаев Зияткерлік мектебінің «Ұлан» әскери-патриоттық клубының құрмет қарауылы Қазақстан Республикасының Туын алып шығып, Әнұран орындалды.

Шараның ашылу салтанатында Назарбаев Зияткерлік мектебі директорының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары Қалман Бейімбетов сөйлеген сөзінде алапат соғыс өртін көзбен көріп, ерліктің еңселі туын жықпай елге оралған ауған соғысының ардагерлері әрқашанда жастар арасында үлгі өнеге болып қала беретінін айтып, келген қонақтарға өз алғысын жеткізді.

«Три танкиста», «Сарбаздар» әні мен ер жігіттердің орындауындағы қол жекпе-жегінен және карумен көрінісі әрі қарай мекеп оқушыларына «Әскерге шақыру құжатын» салтанатты түрде тапсыру рәсімімен жалғасты. Сонымен қатар, мектептің бастапқы әскери дайындық мұғалімі Досжан Несіпбаев жастарға патриоттық тәрбие бергені үшін медалімен марапатталды.

Мерекелік концерттің келесі бөлімінде мектеп хорының орындауында «Атамекен» әні орындалып, Қазақ биінен шашу шашты. Сондай-ақ, кеште Ауған ардагерлері одағының төрағасы Қайраддин Баймаханов сөз алып, Қазақстанның қуат қорғаны - бірлігінде екенін айтып, жастарға батырлардың ерлігін қашанда жадыларында сақтап, өз елінінің тыныштық сақшылары болуға шақырды.

«Кітаптан оқып, кинодан көргеннен гөрі, сол қиын кездерді бастан кешірген ел ұландарының өз аузынан естіген жақсы. Бүгінгі өткен кездесу балаларға үлкен патриоттық тәрбие берді деп ойлаймын», - дейді Одақ төрағасы Қайраддин Баймаханов.

Кеш соңында құрметті меймандарға мектеп оқушылары өз қолдарымен салған картиналары сыйға тартылды. Жас жеткіншектер тәуелсіз еліміздің гүлденуі жолында белсенді қызмет етіп, игі істердің ұйытқысы атаның жүрген ауған жауынгерлері ағаларының алдында бас иіп, оларға бақытты ғұмыр тіледі.

Кейбір тарихи деректерге сүйенсек, Ауған соғысына Қазақстаннан барлығы 22269 адам қатысып, оның 761-і жат елде қаза тауып, 20-сы із-түссіз жоғалып, 484-і мүгедек болып оралды. Сол сұрапыл соғыста қызылордалық 800 боз бала оқ пен оттың арасында болса, 18 боздақ қан майданнан туған жерге оралмады. Ауған соғысына қатысып, интернационалдық борышын өтеу жолында өмірін берген жандардың жарқын бейнесін ұрпақтың жадында сақтап, сол ерлікті келер ұрпаққа насихаттау мақсатында ұйымдастырылған шарада Отанымыздың құрыш қорғандарына ерекше ықылас көрсетілді.

С ПРАЗДНИКОМ МИЛЫЕ ДАМЫ!

Среди разных чудес, что пленят и манят,
Свет далекой звезды или вечность седых пирамид,
Есть одно, на котором всегда остановится взгляд,
И, которое вечные тайны хранит.

Несмотря на засилие боли и зла,
Чудо-женщина в доме тепло сберегла.
В жизнь обычную краски и звуки внесла,
В годы смутные быть королевой смогла.

Пусть же их окружает людское добро,
Восхищенье мужчин, рук надежных тепло.
Пусть мечты не покинут приветливый кров,
Пусть родные и близкие дарят любовь! –

это замечательное произведение молодого поэта Валентина Серых еще раз подтверждает важную роль женщин не только в семье, но и в обществе. Хранительницы семейного очага сегодня с успехом реализуют себя в профессии. Свыше 70 % учителей Назарбаев Интеллектуальной школы г.Кызылорда – это женщины, которые занимаются воспитанием одаренных детей. В честь Международного женского дня ученики школы подготовили замечательный концерт для сотрудников школы и своих родителей. Праздник самых красивых созданий открыли с замечательного выступления театра теней. Ученики очень красиво сыграли одну историю, подарив публике весеннее настроение и душевную теплоту. Продолжился концерт великолепной живой музыкой в исполнений юных певцов школы. Особенный восторг вызвало видеопоздравление, специально подготовленное учениками школьной киностудии и фотокружка. Особенным подарком для зрителей оказалось выступление Владимира Усольцева, Максима Цой и Нурсауле Еркинкызы, которые исполнили произведения выдающихся классиков на фортопиано. Концерт завершился хорошими пожеланиями и зажигательной песней в исполнении учителей школы. Все зрители были в восторге, отметив, что концерт прошел на ура!

Ергали Ермурат
Ученик 8 класса

МЕКТЕП ОҚУШЫЛАРЫ ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ АКЦИЯСЫН ҰЙЫМДАСТЫРДЫ

«Жүрегім толы мейірім». Қызылорда қаласындағы химия-биологиялық бағыттағы Назарбаев Зияткерлік мектебінің оқушылары осы тақырыпта қайырымыдылық акциясын ұйымдастырды. Қаладағы «Жібек жолы» ойын-сауық орталығында қала тұрғындары мен қонақтарына өнерлерін көрсеткен жас өрендер көз және сал ауруына шалдыққан Азамат пен Елнұр есімді бүлдіршіндердің еміне қажетті қаражат жинады. Дүние есігін аша сала тағдыр тәлкегімен алысқан бұл жеткіншектердің келешек өміріне алаңдаушылық білдірген оқушылар қолдан келер көмектерін аямады. Өнерлі өрендер жаппай флеш-моб билеп, ән салып, қала тұрғындарының көңілін көтерді.

ПРИТЯГАТЕЛЬНА СИЛА ЕСЕНИНСКОЙ ПОЭЗИИ

«Лицом к лицу лица не увидать.
Большое видится на расстоянье…»
С.А.Есенин

Хорошие стихи-всегда тайна. А стихи замечательного русского поэта Сергея Александровича Есенина-это искренняя исповедь его души. Притягательная сила есенинской поэзии именно в этой пронзительной искренности. В искренности, задушевности, мелодичности и напевности стихов поэта еще раз могли убедиться все, кто присутствовал на литературном вечере, посвященном 120-летию со дня рождения Сергея Есенина.

Ведущие вечера ученики 10 класса «F» Абдикаим Даулет и Трегубенко Ксения открыли вечер словами: «Всякий раз, обращаясь к поэзии Есенина, испытываешь такое чувство, словно душой ты прикоснулся к живой красоте его родных рязанских раздолий». И это чувство, словно ты прикоснулся к живой красоте природы, словно почувствовал глубокую сыновнюю любовь к самому дорогому в жизни человеку-МАМЕ, не покидало всех учителей и учеников, присутствовавших на этом замечательном вечере.

Стихотворение С.Есенина «Гой ты, Русь, моя родная!» в превосходном исполнении Абдикаима Даулета возвратило нас к воспоминаниям о родном крае поэта, о бесконечной и бескрайней русской земле.

На вечере прозвучало одно из самых лучших стихотворений поэта, посвященных той, что дала ему жизнь, - матери. «Ты одна мне помощь и отрада, Ты одна мне несказанный свет…», - звучало в притихшем зале. В эти минуты каждый думал о своем; думается, что у каждого перед взором вставал образ самого дорого и бесценного человека - мамы.

Тематика стихотворений Сергея Есенина многообразна: это стихи о матери, о Родине, о любви, о животных. В этом могли убедиться все присутствовавшие на вечере.

Стихи о любви «Письмо к женщине», «Заметался пожар голубой», «Глупое сердце, не бейся», «Не бродить, не мять в кустах багряных» звучали в прекрасном исполнении учащихся 10 классов. Ребятам удалось передать лиризм, задушевность, музыкальность есенинских стихов.

Обстановка на вечере была теплой, задушевной, располагающей к беседе.

После стихов о любви ведущая вечера Трегубенко Ксения предложила присутствующим высказаться по вопросу: «Какой бывает любовь? Чем бы вы смогли пожертвовать ради любви?»-«Любовь бывает разная: любовь к маме, родным, противоположному полу, к вам, ученикам»,-высказалась завуч Дильманова Зауре Бимагамбетовна. «Ради любви к своей семье, родным и близким я готова пожертвовать всем»,-поддержала ее Еркебай Айя, ученица 10 «F» класса.

Вальс под чарующую музыку композитора Евгения Доги к фильму «Мой ласковый и нежный зверь» в исполнении учеников 10 классов никого не оставил равнодушным. На сцене зрители увидели историю любви, воплощенную в пластике, движениях, хореографии. На литературном вечере прозвучало музыкальное произведение великого русского композитора Петра Ильича Чайковского «Сладкая греза» в исполнении ученицы 10 «G» класса Раимовой Татьяны (фортепиано).

Стихи, песни, танцы чередовались с фрагментами из художественного фильма о Сергее Есенине. С большого экрана как бы шагнул в зал живой Есенин (его роль мастерски исполнил актер Сергей Безруков). Зрители с напряжением следили за поединком двух великих поэтов лирика Сергея Есенина и поэта-трибуна Владимира Маяковского. Стихи Есенина настолько напевны, мелодичны, что многие из них положены на музыку. На вечере прозвучал романс на стихи Сергея Есенина «Не жалею, не зову, не плачу» в исполнении Измахан Акниет, ученицы 10 «F» класса.

Вечер закончился. Но еще долго зрители не отпускали чтецов, танцоров. А ученик 10 «F» класса Балгабай Нурасыл на «бис» прочитал стихотворение Есенина «Глупым дается радость…».

От имени присутствующих заместитель директора по научно-методической работе Мунарбаева Дарига Абсаматовна тепло поблагодарила всех, кто подготовил и провел такой замечательный вечер. Такие вечера, сказала Дарига Абсаматовна, несомненно, обогащают человека, делают его чище, лучше, прививают еще больший интерес к поэзии.

Алушаева Жанна Тамашевна,
учителя русского языка и литературы

Мұқағали – мәңгілік ғұмыр

Қазақтың қара өлеңін кие тұтқан, жүрегінің түбінен қайнап шыққан асыл жырларымен қалың жұртшылықтың махаббатына бөленген ұлтымыздың біртуар ақыны Мұқағали Мақатаевтің туғанына биыл 85 жыл! Жауһар жырларымен жұртын сусындатқан ақиық ақын, қазақ поэзиясының наркасқасы Мұқағали Мақатаевтің өлмес мұрасын ұлықтау «мен – қазақпын» деген әрбір жанның міндеті деп білемін. Осыған орай, Қызылорда қаласындағы химия-биология бағытындағы Назарбаев Зияткерлік мектебінде «Мұқағали – мәңгілік ғұмыр» атты әдеби-сазды кеш өткізілді. Кеш барысында мектептің 7-9-сынып оқушылары ақиық ақын поэзиясын жүрегімен сезініп, нақышына келтіре мәнерлеп жатқа оқыды.

Сондай-ақ, қалың оқырманға белгілі, ақынның шоқтығы биік туындысы «Аққулар ұйықтағанда» поэмасын 8 - сынып оқушылары асқан шеберлікпен сахналап, әртістік ерекше қабілеттерін байқатты. Әдеби кеште ақынның сөзіне жазылған «Бақыт деген», «Туған жер», «Саржайлау», «Есіңе мені алғайсың» әндері шырқалып, көпшіліктің көңілінен шықты.

Кеш барысында ақын рухымен сырласу ретінде 7-сынып оқушылары Сәбитова Гүлдана «Өлеңнен сені іздедім», Сексенбаева А. «Мұзбалақ ақын Мұқағали», Оңалбаев Айбек «Поэзия алыбы Мұқағали атамызға» тақырыптарында ақынға арнаған өз өлеңдерін оқыды.

Кеш соңында Мұқағали поэзиясын сүйіп оқитын мектеп мұғалімдері ақын поэзиясының дәуір талғамайтын мәңгі поэзия екендігін айта келіп, жастық шақтарын еске алып, ақын өлеңдерін жатқа оқыды. Жас маман Шектібаев Жасұлан ақын рухына өз шығармашылығын арнады.

Тағылымы мол дүние әрқашан көңілге жылы ұялап, естен кетпейді. Ақын поэзиясына бас иген шәкірттеріміздің сәби жүректен шыққан үндері жыр сүйер қауымның жүрегіне жетті. Мұқағали поэзиясының құдіреттілігі де осында!

Қазақ тілі мен әдебиеті пән бірлестігінің жетекшісі
М.Ө. Дөненқожаева

Қош кедің Әз-Наруыз!

ҰЛЫСТЫҢ ҰЛЫ КҮНІ ҚҰТТЫ БОЛСЫН!

Наурыз мейрамы – ислам дінін ұстанған барша халықтың көне мейрамы. «Наурыз» сөзі парсы тілінен аударғанда «Жаңа күн» деген мағынаны береді. Қазіргі күнтізбе бойынша (22 наурыз) күн мен түннің теңесуіне сәйкес келеді. Қазақстанда Наурыз мейрамы үш күн: 21-23 наурыз аралығында аталып өтіледі (2010 жылдан бастап). Жалпы, Наурыз парсы, кавказ және түрік халықтарының арасында көктем мейрамы және жаңа жылдың басталуы ретінде тойланады.

Наурыз мейрамының шығу тарихы жайлы талас көп. Кейбір ғалымдар бұны зороастризм кезеңіне дейінгі уақытпен байланыстырады. Енді біреуі Парсы патшасының жорықтарымен байланыстырып жүр. Парсы патшасы Джамшид өз елінің аумағын аралап жүріп, Азербайджан мекеніне тап болыпты. Осы жерде уәзірлеріне күнгей бетке қаратып үлкен тақ орнатуды бұйырған екен. Күн сәулесі тақпен шағылысып, айналаға ерекше нұр шашыпты деседі. Содан кейін жұрт осы күнді жаңа жыл есебінде тойлауды әдетке айналдырған екен. Бұл мереке 18 ғасырға дейін Ежелгі Грекияда, Ежелгі Римде, Ұлыбританияда аталып өтіліп, 1700 жылға дейін ежелгі Русьте тойланып келген.

Наурыз мерекесі туралы мәліметтер антикалық және орта ғасырлық жазушылардың еңбектерінде кездеседі. Наурыз мерекесін тойлау дәстүрі дүние жүзі халықтарының көпшілігінің тұрмыс-салтында бағзы замандардан орын алған. Бұл мейрамды ежелгі гректер “патрих”, бирмалықтар “су мейрамы”, тәжіктер “гүл гардон”, “бәйшешек”, “гүлнаурыз”, хорезмдіктер “наусарджи”, татарлар “нардуган”, буряттар “сагаан сара”, соғдылықтар “наусарыз”, армяндар “навасарди”, чуваштар “норис ояхе” деп түрліше атаған.

Қазақ қоғамында Наурыз мейрамы Ұлыстың Ұлы күні болып саналады. Жалпы мифологиялық түсінік бойынша 21 наурыз түнде даланы Қыдыр аралайды. Бұл қазақ халқы үшін қадірлі әрі қасиетті күн. Ауылдың ер адамдары бір-бірімен қос қолдасып, төс қағыстырады, әйелдер құшақтасып, бір-біріне игі тілектер айтады. Бұл мерекенің ең басты тағамы – наурыз көже. Халықтық дәстүр бойынша оған бидай, тары, сүр ет, бұршақ, сүт, су, тұз сияқты кем дегенде жеті түрлі азықтық заттар міндетті түрде қосылуы тиіс. Тақ санын сақтап, мұндай заттар көбейтіле беріледі. Соғымнан арнайы сақталған мүшелер (қазы, карта, шұжық, т.б.) де қосылады. Алтыбақан басында ән айтылып, күй тартылады. Дәстүрлі ұлттық ойындар (көкпар, аударыспақ, күрес, қыз қуу,алтыбақан, тең көтеру, т.б.) ойналады. Таң ата көпшілік биік төбенің басына шығып, атқан таңды қарсы алады.

Наурыз мейрамының қазақ қоғамында алар орны тым ерекше. Сонау ғасырдан келе жатқан дәстүрлі мереке халқымыздың қазынасы іспеттес. Жыл сайын ерекше көңіл – күймен тойланатын Наурыз мейрамы ұлы қуанашты тоқтатпақ емес!

Аружан Әбутәліпова
9 «D» сынып оқушысы

Happy Nauryz!

This year Maria and I celebrated Nauryz in Almaty with my brother, Andrew, who was over from the United Kingdom for a vacation in Kazakhstan.

The festival of Nauryz is not celebrated in England and we find the customs and traditions associated with it really interesting. The celebrations in Almaty this year were centred on Astana Square.

There was a large handicrafts market where we watched traditional weaving and felting and had the opportunity to buy traditional products. We looked at traditional carpets, some of which were made in Shieli, and my brother was really impressed by the different types of hats they had to offer.

A large stage had been erected and this was filled with traditional musicians and dancers. Around this there were many different types of performers, some juggling, some on stilts and some very impressive eagle hunters. Many people were wearing traditional costumes.

In one area they were wrestling and traditional games taking place. We were very impressed by the ‘sheep-lifting’ competition! As always, the food was excellent and there was plenty of Nauryz Kozhe

At Shymbulak ski resort there was a smaller celebration

taking place with musical performers and a traditional hunter. As always we were warmly welcomed and Maria was asked to say a few words to the audience. She told them that we were really impressed by the Nauryz celebrations and the warm welcome we had received – another wonderful Nauryz.

Michael, Maria and Andrew McPhersons

AMAZING KAZAKHSTAN!

This Nauyrz I spent in Skymkent and Taraz. I traveled with fellow international teachers on the overnight train, which is a new experience as we don’t have sleeper trains in my country! On our first day we saw all the interesting parks and monuments in Shymkent city, my favourite was the huge airplane in the military remembrance park everywhere was very green and the tulips were just coming up. We also had some really delicious horse meat salad of course shashleek.

Day two we took a drive to the Aksu-Dzhabagly National Park, we stopped on the way to see a local animal market which was fun as the people were very friendly offering us food and it is very different from the animal markets in my country. It was also had the most gorgeous view of the snow topped mountains in the background, just breath taking! The most scenic market in the world!

The mountains themselves were stunning, there was still a lot of snow on the ground so we did not go for a long hike but we will definiatly come back in May when we hear that the flowers will be blooming and the snow melted. It was very intersting to drive through the countryside and see all the little villages. Oh and we stopped for some more amazing shashleek!

Day three we took a very quick trip to Taraz to see some beautiful old mausoleums and churches. My favourite was a little mausoleum built many centuries ago.

The new mosque had very pretty patterns on the outside. There are not many mosques in my country and certainly not as pretty as these.

Our last day in Shymkent was fantastic it was Nauryz celebrations in the city. We went to the hippodrome to experience the horse games, see all the beautiful dresses and eat some more great Kazakh food. I loved the horse racing, the riders both boys and girsl were so skillful.

It was a great holiday showing the best of Kazakh traditions and the wonderful food coulourful clothes and warm friendly welcomes. I even met my first camel!

Eilis O’Neil

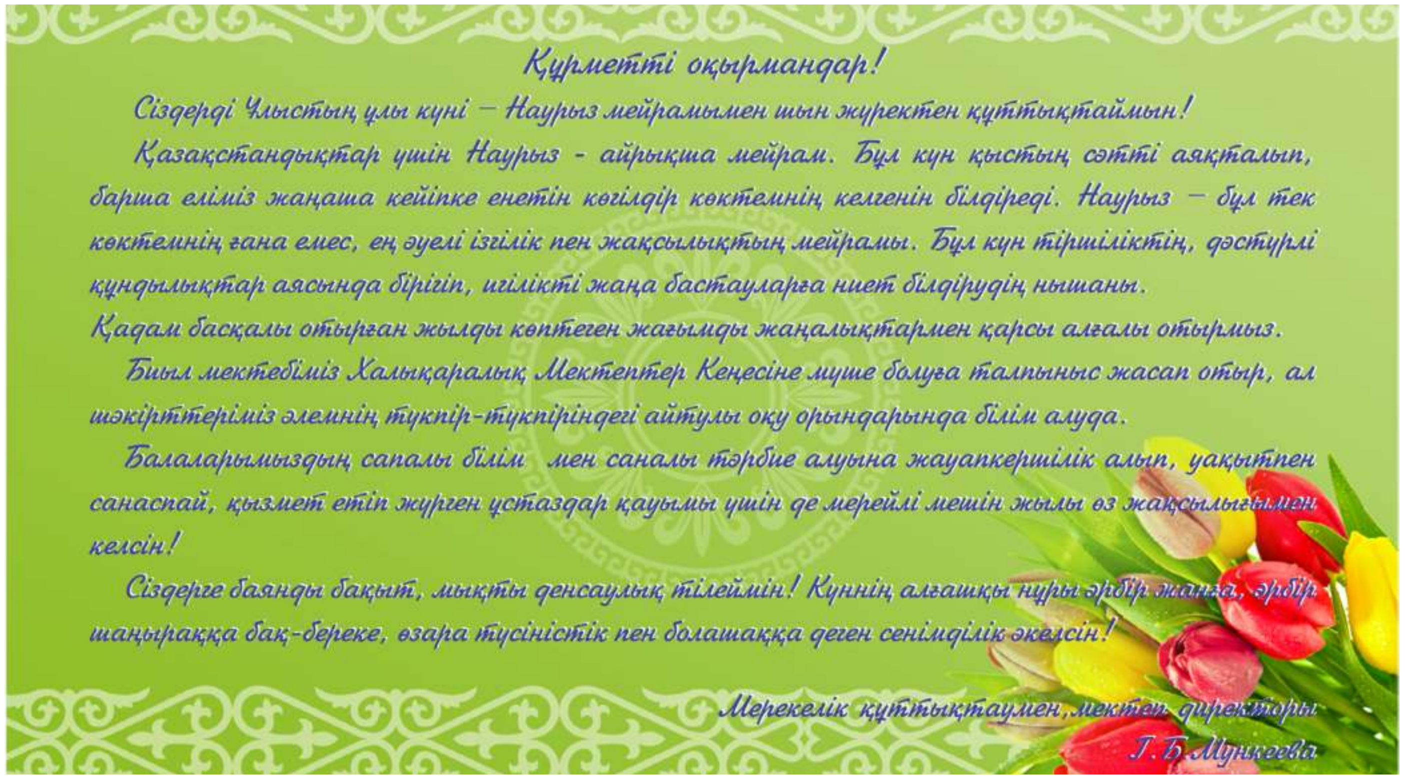

Құрметті оқырмандар!

Сіздерді Ұлыстың ұлы күні – Наурыз мейрамымен шын жүректен құттықтаймын!

Қазақстандықтар үшін Наурыз - айрықша мейрам. Бұл күн қыстың сәтті аяқталып, барша еліміз жаңаша кейіпке енетін көгілдір көктемнің келгенін білдіреді. Наурыз – бұл тек көктемнің ғана емес, ең әуелі ізгілік пен жақсылықтың мейрамы. Бұл күн тіршіліктің, дәстүрлі құндылықтар аясында бірігіп, игілікті жаңа бастауларға ниет білдірудің нышаны.

Қадам басқалы отырған жылды көптеген жағымды жаңалықтармен қарсы алғалы отырмыз.

Биыл мектебіміз Халықаралық Мектептер Кеңесіне мүше болуға талпыныс жасап отыр, ал шәкірттеріміз әлемнің түкпір-түкпіріндегі айтулы оқу орындарында білім алуда.

Балаларымыздың сапалы білім мен саналы тәрбие алуына жауапкершілік алып, уақытпен санаспай, қызмет етіп жүрген ұстаздар қауымы үшін де мерейлі мешін жылы өз жақсылығымен келсін!

Сіздерге баянды бақыт, мықты денсаулық тілеймін! Күннің алғашқы нұры әрбір жанға, әрбір шаңыраққа бақ-береке, өзара түсіністік пен болашаққа деген сенімділік әкелсін!

Мерекелік құттықтаумен, мектеп директоры
Г.Б.Мүңкеева

ОҚУШЫЛАР ДӘРІГЕРЛЕРДІҢ ОРНЫН БАСТЫ

Биология әдістемелік бірлестігі мұғалімдері өткізген пәндік апталық аясында қызылордалық зияткерлер біркүндік «Скрининг» акциясын ұйымдастырып, мұғалімдердің

денсаулықтарын бақылады.

Қазіргі таңда қоғам арасында жиі кездесетін қан қысымы, гипотония, гипертония аурулардың, артық салмақ құтылу мен салмақ жетіспеушілігінің алдын-алу жолдарын ұсынатын «Диетолог», «Терапевт», «Окулист», массажист мамандарының жұмысын Қызылорда қаласы Назарбаев Зияткерлік мектебінің оқушылары кәсіби деңгейде атқара білді. Мектеп фойесінде орналасқан «амбулаторияда» мұғалімдер мен мектеп қызметкерлері көрініп, ақ халатты абзал жандардан пайдалы кеңестер алды.

«Оқушылар нағыз дәрігер маман иелерінен кем түспеді. Қан қысымын аңықтап, көзімнің көру қабілетін тексеріп, профилактикалық шараларды түсіндіріп өтті», -деп бөлісті алған әсерімен мектеп мұғалімі Несібелі Башенова.

Биология апталығы аясында

өткен тағы да бір айтулы шаралардың бірі - 10-12 сынып оқушылары үшін биология пәні бойынша жүргізілетін зертханалық жұмыстар көрсетілді. Бұл көрсетілген жұмыстардың оқушылар үшін

пайдасы көп болды, себебі сабақ кезінде түсінбей жүрген проблемалар, зертханалыққа қорытындылар жасау мен жақсарту жолдары жайлы бір-бірімен пікір алмасты.

Апталық барысында 12 сынып оқушылары мектеп ұстаздары мен қызметкерлерін, оқушыларды кіреберіс фойеде күтіп алып, өз-

дерінің жұлдызнамалары бойынша өсіретін өсімдіктері мен сүйікті жануарлары жайлы кеңес берді. Сондай-ақ, «Биология құпиялары» атты викториналық сұрақтарды жасыру шарасында 8 сынып оқушылары ерекше белсенділіктерін танытып, іздестіру жұмыстарын жарыса жүргізді. Нәтижесінде Дамир Абызбек - I орын, Бейбарыс Нұрғали - II орын және Нұртуған Меңдіғара мен Фархат Мырзабеков - III орынды бөліп алды.

Биология пәнінің мұғалімі Мөлдір Алданышева өткізген «Интел-микс-2016» марафонында оқушылар өздерінің жаратылыстану пәндеріне қызығушылығымен қатар пән бойынша терең білімдерін көрсете алды. Тартысты өткен жарыс нәтижесінде 10 «С» сынып оқушылары жеңіске жетті.

Ал 9 сынып оқушылары мектептің қысқы бағында бөлме өсімдіктеріне күтім жасау, тазалық жұмыстарын ұйымдастырып, мәдени өсімдіктерді вегетативті жолмен көбейтті. Осы жұмыс барысында оқушылар мәдени бөлме өсімдіктерін «Шефлера, лилия, нарцис, сарымсақ, қызанақ, қияр, редиска өсімдіктерін өсіру жолдарымен танысып, жұмыс барысында үйренді. Ол өсімдіктердің морфологиялық ерекшеліктерін, қолайлы топырақ ортасын, қажетті мине-

ралды тыңайтқыштарын анықтады.

Апталықтың жабылу салтанаты биологиялық көрме және «Топиарий» үйірме жұмыстарын таныстыру кешімен басталды. Мұнан соң екі-үш Шаңырақтардан біріккен «Биологиялық Би» жарысы өткізілді.Жас өреңдер өмірде болып жатқан түрлі биологиялық құбылыстарды негізге ала отырып, оны би қимылдары арқылы көрсете білді.

Кештің соңында апталық іс-шараларына белсене қатысқан

оқушылар, жеңімпаз Шаңырақтар арнайы дипломдармен және алғыс хаттармен марапатталды.

«Биология» әдістемелік бірлестігі

ФИЗИКА В МОЕЙ ЖИЗНИ

Очередная предметная Неделя, организованная методическим объединением учителей физики, была направлена на формирование понимания о необходимость физических знаний для повседневной жизни и познания самого себя.

В этом году Неделя физики проходила с 18 по 23 января. На торжественном открытии предметной Недели перед аудиторией «выступили» великие ученые, внесшие свой неоценимый вклад в становление истории физики как науки, в ее развитие и дальнейшее процветание. Учащиеся в образе Архимеда, Галилео Галилея, Исаака Ньютона, Рентгена Вильгельма Конрада, Сергея Королева и Альберта Эйнштейна наглядно показали свои открытия, ставшие началом непрерывного научно-технического прогресса.

На следующий день Недели для учителей школы был проведён скрининг- астропрогноз. Учащиеся старших и средних классов на 3-х языках рассказывали педагогам гороскоп удачи на 2016 год, гороскоп здоровья взрослых и детей, определяли значения имен, отвечали на вопрос о том, какая страна подходит им по гороскопу.

В план Недели вошло соревнование «EGG DROP CHALLENGE» среди учащихся 9 классов. На соревновании 2 команды, состоящие из учеников одного класса, должны были предложить различные модели, которые демонстрировали бы безопасное падение яиц с высоты 8 метров. Для этого ребята, применяя знания, полученные на уроках физики, должны рассчитать время падения и силы, препятствующее силе тяжести модели для безопасного приземления на Землю. Итак, все модели, созданные учащимися, отличались творчеством изобретения, дизайном, применением различных материалов при изготовлении и соответствием имеющимся теоретическим знаниям.

На выставке “Эрмитаж физических моделей” можно было увидеть самые креативные работы детей. Телескоп, звукоусилитель, летящая ракета, трехколесная электрическая машина, воздушный корабль и многие другие физические приборы ничуть не отличались от настоящих. Своей эстетичностью и уникальностью отличилась модель Солнечной системы. Она работает на батарейке, когда ее включаешь, солнце начинает светиться, а включите электропитание - оно начинает крутиться. Всего на выставке было представлено свыше десяти работ.

Посмотрев все работы учеников, можно было порадоваться их великолепному уму и мастерству. Мы думаем, что из них могут в будущем выйти великие изобретатели.

Одна из главных целей Недели - установить хорошую связь с родителями школы. В связи с этим был проведен семейный конкурс между родителями «Физика в быту». 7 пар из числа родителей учащихся соревновались в 4 турах. Пока папы мерили силы в умении отремонтировать за короткое время неисправную электрическую вилку и соединить электрические включатели, мамы делились опытом, как, не повредив овощ, уместить большой по размеру помидор в банку с маленьким отверстием. Все команды показали высокие технические и теоретические знания.

На заключительном вечере Недели были показаны фокусы с физическими явлениями. Лучшие ребята, показавшие хорошие результаты в течение всей Недели, были награждены грамотами, призами.

Методическое объединение «Физики»

THE WONDERFUL WORLD OF CHEMISTRY

From the 25th to 30th of January there was a chemistry week, devoted to «Green chemistry for life» in Nazarbayev Intellectual school in Kyzylorda.

As usual there was a science fair for the grades 7 and 8. Students demonstrated their practical abilities and their experiments techniques. Young chemists made successful tests with the natural indicators, indicated chemical substances in food products, obtained carbon dioxide gas etc.

On that day chemists organized «Chem – lotto 5 out of 36» among all the students. Questions were dedicated to the Green Chemistry principles, chemicals and technologies related to the Green Chemistry. Every grade students were given different questions, and according to the results the winners Assel Sansyzbay, grade 12 student, and Tanat Bakbergen, grade 10 student, were revealed.

The mini project contest among the Shanyraks, which was named "Green economics – the way for the bright future", gave an opportunity to demonstrate scientific projects.

The works of the students were devoted to wasteless and energysafe technologies and alternative fuel. The jury members included preofessors of Kyzylorda State University named by Korkyt Ata, who highly emphasized the student's works. Especially, jury chose the project of Grade 8 students, Vladimir Usolcev and Maxim Tsoy, which was a model of a machine that generated energy from wind and helium gas. This project was selected as the best and received 1st degree Diploma.

Next event was dedicated to the waste products and its utilization.

Grade 10 students with Kaiyrbek Buxukbayev, chemistry teacher, had a discussion club, where the waste utilization, the possibility of building of a plant of polymer production from the recycled materials. The students offered a way to improve an ecological culture of society by producing a social video trailers.

Moreover, there were conducted open lessons, where the teachers demonstrated new methods of teaching, technological maps and various forms of assessment were used.

On the final day of the week, the winners and participants received diplomas and gifts. These students got an opportunity to visit Kyzylorda State University, Microbiology and virusology Institute and Independent medical examination centre. During the visit students saw the blood test equipment, and other methods of defining gases and chemical substances. Some children decided to become a scientist in these labs.

Chemestry department

Ағылшын тілі апталығы

Қызылорда Назарбаев Зияткерлік мектебінде ағымдағы жылдың ақпан айының 15 мен 20 жұлдызы аралығында ағылшын тілі пәнінің мұғалімдерінің ұйымдастыруымен "To know a second language is to possess a second soul"тақырыбы аясында ағылшын тілі апталығы болып өтті. Қазақтың дара да асыл ақыны, ағартушысы Абай Құнанбаев айтпақшы "Өзге тілдің бәрін біл, Өз тіліңді құрметте" ұранын алға тартып ағылшын тілі мұғалімдері апталықты мемлекеттік тілге аса мән бере отырып, жаһандану заманында ағылшын тілін жетік білген азаматтың алар асуы мен жетер мұратының қаншалықты құнды да бағa жетпес екендігін ұқтыруға бекініп, апталықты "Жанқожа батыр" шаңырагының оқушылары ағылшын тіліндегі өлеңмен әрленген әуезді әнге топтық флешмобпен

ашты.

Апталық әнді де әуезді, қызықты да тартымды, зияткер мен тапқырларға арналған жарыстар мен ағылшын тілінде өлең саптағысы келетін оқушыларға дейін ат салысып, өз білімдерін сынады. Таң мен түскі үзілістерде оқушылар әртүрлі деңгейдегі сұрақтарды қамтийтын викториналаған қатысып, белсенділік танытқандар арнайы сыйлықтарға ие болды.

Апталық барысында пән мұғалімдері ашық сабақтар мен мұғалімдерге арналған мектепішілік курстан да ашық сабақ үйымдастырып, тәжірибелерімен бөлісті. Бұл әрине ағылшын тілі бірлестігінің бұл оқу жылында енгізген жаңашылдығы болды.

Ал жатақханадағы оқушылардың ағылшын тілі білімдерін көтеру мақсатында апта бойы оқушыларға ағылшын тілінде караокеде өлең айту жарыстары үйымдастырылды. Бейсенбі күні мектебіміздің акт залында бірлестік жанынан құрылған ұйірмелер өз өнерлерін ортаға салды. Мәселен "Little Mermaid" дрмалық үйірменің 7 сынып оқушылары керемет драмалық қойылым көрсетсе, "Comedy Club" үйірмесінің белсенділері көңілді кештің ұйымдастырушысы бола білді. Барлық қойылымдар өте қызықты, жасырын зілді әрі күлкілі шындығын әшекейленіп отырды.

Айта кетейік, оқушылар тарапынан француз, корей және ағылшын тілдерді тереңірек меңгерсек деген тілекпен апталық аясында өткізілген ашық сабақтарға белсене қатысқанын атап өту керек. Бұл өскелең ұрпақтың тек ағылшын тілі ғана емес, басқа тілдерді де меңгерген, зияткер, өзге мәдениетті құрметейтін, әрі

өз елінің жанашыры бола алатынтығын тағы да дәлелі болар.

Зауре Ермаханова
учитель английского языка

Неделя информатики и искусства

«Кескіндеме.Өмір.Өнер» шебер-сабағы

11 ақпанда Қазақстан Суретшілер Одағының мүшесі Саменов Шәкірбек Абдугаппарұлы оқушылдарға шебер-сабақ өткізді. Өз таныстырылым барысында ол шығармашылығың қыр сырын баяндап, оқушылармен бірге тәжірбесімен бөлісті. Атап айтсақ, талантты шебер қаламмен оқушының келбетін нобай ретінде салып көрсетті. Жасалған туындыдан оқушылар ерекше әсер алып, мол тәжірибе жинады.

Конкурс между Шаныраками «Создание манекенов»

В конкурсе «Манекенов» приняли участие 11 шаныраков. Целью конкурса было развитие творческих способностей учащихся. Согласно критериям, учащиеся каждого шанырака должны были изготовить манекены по рамерам. Для изготовления манекенов, учащиеся должны были использовать следующие материалы: скотч, футболка, ножница, пищевая кленка, хлопок. Задания были интересными, учащиеся с большим энтузиазмом работали над созданием манекенов. В результате конкурса выиграли учащиеся Шаныраков, которые строго придерживались критериев работы.

Flesh-Mob Battle

«Сандық әлемдегі өнер» атты өнер және информатика бірлестігінің апталық аясында барлық шаңырақтар қосылып өткізілген «Flesh-Mob Battle» шарасында оқушылар ерекше қызығушылық танытып, өз өзенерлерімен көпшілікті тәнті етті. Түрлі комбинациялар мен керемет би өрнегін сомдау арқылы жастар бір-біріне деген бауырмалдылық сезімдерін көрсетті, әрі ауызбіршілікті болуға, бірегей шешімдерді қабылдауға үйретті.

Байқау нәтижесі бойынша бас жүлдеге ие болған «Алтынорда» Шаңырағы, I-ші орынды - «Сыр елі» Шаңырағы, II-орынды - «Жанқожа батыр» және «Жібек жолы» Шаңырақтары, ал III-орынды «Бұқарбай батыр», «Ақмешіт» және «NOMAD» Шаңырақтары бөліп алды. Қалған Шаңырақтар «Үздік қойылым», «Позитивті қойылым» ,«Креативти қойылым», «Ерекше қойылым» және «Ең ынтымақты» деген номинацияларымен марапатталды. Оқушылар ішінде жақсы өнер көрсетіп көзге түскен 9 сынып оқушысы Оспан Арайлым мен 10 сынып оқушысы Абдыраман Қаныш «Ең үздік биші» атанды.

Встреча с Вокалистами

Особенно запомнился мастер-класс вокалистов из музыкального колледжа имени М.Маметовой. Студенты исполнили знаменитые народные и эстрадные песни вместе с учащимися школы. На концерте прозвучали такие песни, как «Козимнин карасы», «Айттым салем, Каламкас», а также современные песни отечественных и зарубежных композиторов. Концертный вечер прошел под эгидой «Жыр әннің елі, Тұранның төрі- Жасай бер жайна Сыр елі».

Kyzylorda

International Week

International Week at NIS Kyzylorda took place between Monday 29th February and Friday 4th March. The theme of the week was 'The Road to Rio' and was based upon the 2106 Olympics in Rio, Brazil.

A large balloon sculpture greeted students on the Monday morning and the international teachers encouraged students to identify countries of the world on our large map displayed in the foyer. The international theme continued throughout the school with displays by each of the International Teachers about their home countries and flag bunting displayed in the foyer.

The opening ceremony, in the assembly hall, was choreographed by our dance instructor who created a Brazilian themed dance to go with the Rio theme. The students ended the dance by displaying the Olympic logo and two of our grade 12 students, Aruzhan Nurtileu 12D and Aiymzhan Erezhepova 12A, explained the events that would be taking place during the week.

During the week the international teachers invited our administration team and local colleagues to 11 open lessons with a variety of topics and themes. The week was a good opportunity for the international team to provide training on different topics. On Tuesday and Wednesday evenings a total of eleven different seminars were offered on a wide variety of topics including Mind Mapping, Formative assessment and considering cultural differences.

Throughout the week a multi – disciplined competition took place between the Shanyraks. In this each group were asked to create a number of Olympic themed items including a poem, an Olympic logo, a poster, a sculpture and to complete an Olympic quiz. One of the tasks involved students singing a world countries song which was enjoyed by the judging committee.

On Tuesday and Wednesday evenings a movie night was provided for the students and two different Olympic themed movies were shown. A visit from the United Nations was also organised for the students and Nikita Shabayev and two of his assistants visited the school to discuss with the students the global goals for sustainable development and the importance of volunteering. Nikita explained that there were many opportunities for getting involved in the community locally and that this is an important part of being a global citizen.

On Friday the international teachers provided a seminar for English teachers in our pilot schools. The topics covered were using success criteria, using formative assessment and differentiation. The plenary session was very positive and the feedback from the pilot school teachers was that they found the sessions very useful.

The final event of international week took place on Monday 7th March in our weekly assembly. Certificates were awarded for each of the competition categories and the overall winning Shanyrak received a baseball cap and T shirt kindly donated by the United Nations. Thank you to all of you who took part in the International week, you have all helped to make it a success.

Michael McPherson
International Vice Principal

МАТЕМАТИКАЛЫҚ ТЕҢДЕУ ОЙЛАП ШЫҒАРҒАН ЖАС ЗИЯТКЕР

Қызылорда қаласы Назарбаев Зияткерлік мектебінің 12-сынып оқушысы Ләтіш Әбілпәсімнің ойлап тапқан математикалық теңдеуі математика мен механика бойынша зерттеу жұмыстары Халықаралық байқауында топ жарып, 1 орынмен марапатталды.

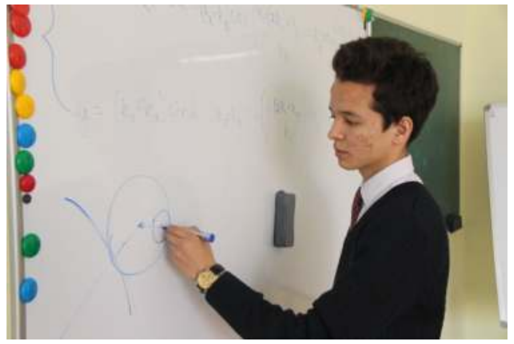

Наурыз айының 2-4-і аралығында Ө.Жолдасбеков атындағы математикадан және зерттеу жұмыстарының Халықаралық конкурсы өткізілді. Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университетінің базасында өткен интеллектуалды сайысқа Қазақстан, Қырғызстан, Тәжікстан, Әзірбайжан елдерінен 400-ге жуық оқушы қатысып, өз зерттеу жұмыстарын таныстырды.

Қызылорда қаласындағы Назарбаев Зияткерлік мектебінің оқушысы Әбілпәсім Ләтіш аталмыш додаға математика саласы бойынша ғылыми жұмысымен барды. 17 жасар жас өрен геометриялық фигураларды зерттеп, эпигопоциклоиданың және гипоэпициклоиданың математикалық моделін ойлап тапты. Практикалық жұмыс барысында Әбілпәсім ғылыми жетекшісі Сәкен Сүлейменовпен бірге жазықтықтағы екі керемет қисықтың алғаш рет параметрлік теңдеуін алып және анимациялау арқылы GeoGebra динамикалық математикалық бағдарламасында кескінін салды. Мұндай математикалық теңдеулер мен алынған кескіндері архитектура, робототехника және сандық технология салаларында жобалау және модельдеу жұмыстарын жүргізу кезінде кеңінен қолданылуға болады.

«Құрылыс саласында жұмыс жасайтын архитекторлар мен инженерлер алынған теңдеулерді қолданып, кескін алумен бірге оны өңдеп, ғимараттардың ерекше сызбаларын ала алады» , - дейді жас зерттеуші.

Сондай-ақ жас зерттеушінің алған математикалық модельдері қолөнер мен дизайн салаларында креативті идеялардың тууына жол ашады. Себебі қорытылған теңдеулерді қолдана отырып сан алуан қисықтарды алуға болады. Олардың бірқатары жаңа бір ою немесе орнамент тудырады, яғни олардың жаңа түрлерін дүниеге алып келетін болады. Жұмыстың өзектілігі мен жаңалығын ескере отырып, әділ-қазылар алқасы Әбілпәсімнің жұмысын оң бағалап, жүлделі 1-орынмен марапаттады.

Емтиханға дайындық және емтихан кезінде оқушының өзін дұрыс ұйымдастыруға бағытталған кеңестер

Адамның емтиханға дейін ештеңеге бой үйренісе алмауы қалыпты жағдай. Әсіресе дайындық деңгейі әлсіз болса, ондай жағдай тіпті қиындай түсіп үрей мен қобалжу арта түседі. Мұндай уақытта , бәрін өз қалпына салып, уақыт пен күш-жігердің жұмсалуын біреше бөлікке бөліп қойған жөн. Яғни дайындық жоспарын белгілеп, оқу уақытын және тақырыбын нақты анықтау. Осы тәртіп неғұрлым дұрыс сақталса , дайындық соғұрлым сәтті болады.

«Емтихан» сөзін естігенде қатты үрей мен уайымға салынбас үшін төмендегі қарапайым ережелерді сақтаған жөн:

1. Тақырыпты неғұрлым жаттап алмау керек, тек белгілі бір ұғымдар , соған байланысты элементтер арқылы есте сақтау қажет;
2. Дәл емтихан күні бәрін қайта атқарып, қайталаудың қажеті жоқ;
3. Емтиханалды ұйқыны қандыру керек, түнімен кітап оқып миды шаршатпаған жөн;
4. Емтихан тапсырар сәтте кабинет алдында күтудің қажеті жоқ, барынша алғашқылардың бірі болып кіріп кеткен жөн; (ондай мезгілде үрей артады)
5. Емтиханға кешікпеу керек, өйткені қорқыныш деңгейі арта түседі;
6. Сонымен қатар дайындық барысында лимон қосылған шай ішкен дұрыс. Жапондықтар бұл тәжірибенің 20 % -ға интеллектіні көтеретінін дәлелдеген.

Емтихан кезінде өзіңізді ұйымдастыруға бағытталған кеңестер:

<> **Зейін қойыңыз!** Тапсырмалардың бастапқы бөлімін толтырған соң өзіңізге түсініксіз нәрселердің басын ашып алған соң , айналандағыларды ұмытуға тырысыңыз. Сізді емтихан тапсырмалары мен уақыт қана қызықтыруы тиіс;

<> **Асықпай тездетіңіз!** Берілген уақыттың тар шеңбері сіздің жауаптарыңыздың сапасына әсер етпеуі тиіс; Сұраққа жауап берер алдында сұрақты 2 рет оқып шығып, нені сұрап тұрғанын толық түсінгеніңізге көз жеткізіңіз;

<> **Оңайынан бастаңыз!** Көп ойлануды талап ететін сұрақтарға тоқтамай, өзіңіз жақсы білетін, оңайларынан бастаған жөн. Сен қобалжудан арылғанда , жұмыс ритміне енесіз. Жүйке жүйесінің мазалауынан арылып, барлық энергияңызды қиын сұрақтарға сақтайсыз;

<> **Қалдырып кетіңіз!** Қиын әрі түсініксіз сұрақтарды қалдырып кетуді үйрену керек. Есте сақтаңыз: уақыт соңына дейін мәтенде сіз жауап бере алатын сұрақтың жауабы табылады;

<> **Сұрақты соңына дейін оқыңыз!** Асығыстық тапсырманы «алғашқы сөздерінен» түсініп, соңын өзіңіздің ойыңызша аяқтауыңызға алып келуіне тиісті емес. Бұл оңай сұрақтан қате жіберуге алып келетін жол;

<> **Екі айналым жоспарлаңыз!** Берілген уақыт шамаланып қалғанда жауаптарыңызды бір қарап шығуға (1-ші айналым), алғашында қиын болып көрінген тастап кеткен сұрақтарға тағы бір оралуға (2-ші айналым) уақыт қалдыруыңызды есептеуіңіз қажет;

<> **Тексеріңіз!** Тапсырмаларға жауаптарыңызды қайта тексеруге , ең болмаса көз жүгіртіп өтуге уақыт қалдырыңыз;

<> **Болжаңыз!** Егер сіз жауапты дұрыс бермесеңіз , интуицияға сенуге болады. Онда да ең дұрысқа жақын болуы тиіс деген нұсқасын таңдауға тырысыңыз;

<> **Көңіл-күйді түсірмеңіз!** Барлық тапсырманы орындауға тырысыңыз, бірақ тәжірибе бойынша бұл мүмкін емес екендігін де естен шығармаңыз. Емтихан тапсырмалары қиын дәрежеге есептелген. Дегенмен сіз орындаған тапсырмалар жақсы деп бағалануы әбден мүмкін. Сәттілік тілеймін!

Жанат Қаражанова
педагог-психолог

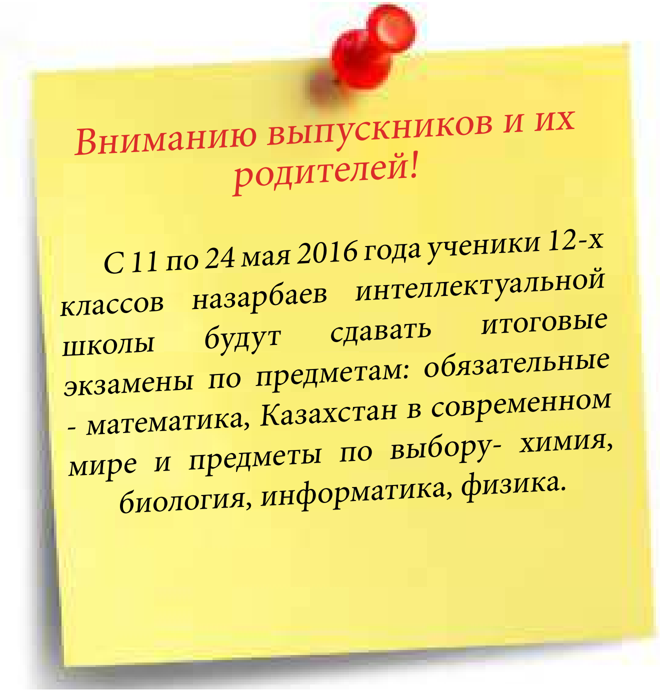

Волейболдан «Достық» турнирі аяқталды

Тәуелсіздігіміздің 25 жылдығына орай өткізілген додада мектебіміздің оқушылары жақсы ойын өрнегін көрсетіп жүлделі 2-ші орынға тұрақтады.

Ұйымдастырушылар - №9 дарынды балаларға арналған облыстық қазақ-түрік лицей-интернаты. Жарысқа №9 қазақ-түрік лицей-интернаты, №4 дарынды балаларға арналған облыстық мектеп-интернаты және Назарбаев Зияткерлік мектептің ер балалар командалары қатыстырылды. Бұл жарыстың мақсаты: Оқушылардың патриоттық сезімін нығайту, салауатты өмір салтын қалыптастыру және дарынды мектеп оқушылары арасында ынтымақтастық, достық қарым-қатынасты нығайту.

Турнирдің ашылу салтанатында ҚТЛ директоры Канат Егенбердиев оқушыларға білім мен қатар спортты серік етіп, Қазақстанымыздың саламатты азаматы болуды, бір-бірімен танысып, достық қарым-қатынасты нығайтуға ат салысуды айтты. Оқушылар сап түзеп, ҚР Әнұранын орындады. Бұдан кейін ҚТЛ мен НЗМ командалары алаңға шығып, өзара бақ сынады. Нәтижесінде НЗМ оқушылары 2:0 есебімен жеңіске жетті. Одан кейінгі ойын ҚТЛ мен №4 Дарынды мектеп интернатының оқушылары арасында болды. Бұл ойынның нәтижесі 2:0 есебімен №4 Дарынды мектептің пайдасына жазылды. Ақтық ойын ретінде алаңға НЗМ мен №4 дарынды мектеп оқушылары шақырылды. Ойын өте тартысты, қызықты өткізілді. Нәтижесінде 2:1 есебімен №4 Дарынды мектеп оқушылары жеңіске жетті.

Сонымен, турнирді қорытындылай келе III орынды ҚТЛ, II орынды НЗМ, I орынды №4 Дарынды балалар мектеп-интернаты қанжығаларына байлады. Оқушыларға дипломдар табысталып, I орын иегерлеріне ауыспалы «ДОСТЫҚ» кубогі табысталды. Жаттықтырушылар Алхыс хаттармен марапатталды. Естелікке суреттерге түсіп, оқушылар бір-бірімен танысып, тәбысып тәжірибе алмасып жатты.

Алдағы уақытта Тәуелсіздігіміздің 25 жылдық мерей тойына орай, осындай спорттық турнирлерді ұйымдастыру арқылы, оқушыларымыздың спорттық жігерін шыңдау мақсатында, Назарбаев Зияткерлік мектебінде турнир өткізетіндігін хабардар еткіміз келеді. Оқушыларымыз білім және ғылыммен қатар, спорттық жігерлерін шыңдап, дені сау ұрпақ болып өсу үшін, сапалы білім мен саналы тәрбие беруіміз қажет.

Жанна Омарова
Дене шынықтыру пән мұғалімі

ЮНЫЕ ШАХМАТИСТЫ ПОКАЗАЛИ КЛАСС

На областном первенстве по шахматам ученик 8 класса Назарбаев Интеллектуальной школы города Кызылорда Нуржан Асанов занял 2-е призовое место.

Областной шахматный турнир проходил в Кызылординской областной детско-юношеской школе олимпийского резерва №1. На игры, проходившие по швейцарской системе, собрались свыше 24 игроков из города и районов области. Основная цель мероприятия - формирование у школьников здорового образа жизни, повышение социальной активности и заинтересованности систематическими занятиями в шахматы.

В шахматных баталиях приняли участие 4 ученика Интеллектуальной школы г.Кызылорда. 8-классник Нуржан Асанов занял 2 почетное место, уступив лишь одно очко чемпиону Казахстана Меиржану Бармагамбетову, а вот семиклассник Рахат Ералиев отличился успешной комбинацией ходов, заняв четвертую позицию в турнирной таблице.

Надо сказать, на этих соревнованиях одновременно шел отбор в областную сборную команду, которая уже совсем скоро примет участие в чемпионате РК. Все шахматисты получили огромный опыт, который обязательно пригодится в играх.

WE CONGRATULATE CHAMPIONS!

The national team of girls of Nazarbayev Intellectual school in the city of Kyzylorda is recognized the absolute winner in a city volleyball tournament.

In celebration of the 25 anniversary of Independence of the Republic of Kazakhstan in Nazarbayev Intellectual school in the city of Kyzylorda there has taken place the volleyball tournament among pupils of schools of the city. Teams of girls from Nazarbayev Intellectual school, boarding school for exceptional children No. 4, the Kazakh-Turkish lyceum boarding school for exceptional children No. 9, the school «Murager» No. 2 and school – lyceum No. 264 have participated in the tournament. The purpose of sporting event – involvement of children to a healthy lifestyle, and also strengthening friendly relations between teams.

According to rules of a tournament each team was represented by 6 main, 2 additional players and 1 trainer. By results of preliminary draw of team were divided into 2 groups. Games took place in 3 stages, the score to 15 points (final games up to 25 points).

According to the results of all rounds, «Nazarbaev Intellectual school Kyzylorda» was awarded with 1st place, 2nd place was taken by a national team of Murager school and 3rd place was awarded to pupils of school No. 4th for exceptional children.

In the nomination «The Best Combination» the schoolgirl from No. 264 school Zhusipnazar Fatima was distinguished, the schoolgirl of KTL Madigali Botagoz was recognized as «The best forward». The schoolgirl from No. 4 for exceptional children Abbasova Madina won «The best defender», the schoolgirl from Murager Oserkhan Danagul became «The best player».

For all prize-winners the organizers of the event have prepared diplomas. The winning team has got a cup.

Отбасылық эстафета

Адамның денсаулығы – қоғам байлығы. Әрбір адам өз денсаулығын күту жолдарын қарастыру керек. Дені сау оқушының көңіл – күйі көтеріңкі болып, сабаққа әрқашан құлшына кіріседі. Қазақ халқымыз «дені саудың – жаны сау» деп орынды айтқан.

Қазақстан Республикасының тәуелсіздігінің 25 жылдығына байланысты жатақхана қызметкерлері «Спорт- салауаттылық пен сымбаттылықтың негізі» атты отбасылық эстафета сайысын өткізді. Іс-шараның негізгі мақсаты ата-аналар,тәрбиешілер мен оқушылар арасындағы қарым-қатынасты нығайту және оқушыларға салауатты өмір салтын насихаттау болып табылады. Аталған сайысқа «Жалын», «Болашақ», «Қыран» топтары қатысты. Жарыс бағдарламасы таныстыру,сурет салу,секіртпе,жылан,баскетбол,домалап секіру,арқан тарту атты 7 тапсырмаларынан тұрды. Омарова Жанна бастаған дене шынықтыру пәнінің мұғалімдері әділқазылар алқасы қызметін атқарды.

Өте тартысты болған жарыстың нәтижесі бойынша 1-ші орынды тәрбиеші Қыдырбаев Мұрат және 7а сынып оқушысы Қабыланбекұлы Тоқтардың әпкесі Сақтанова Гүлнұр Қабыланбекқызы бастаған «Қыран» тобы иеленсе, 2-ші орынды тәрбиеші

Андижанов Тимур және 9е сынып оқушысы Ұзақ Бағдәулеттің анасы Нұрымбетова Айгүл Бұқарбайқызы бастаған «Жалын» тобы иеленді. Ал 3-ші орынды тәрбиеші Айтбаева Айна және 9і сынып оқушысы Шарапи Дидардың әкесі Жансимаков Жарықбай Шарапиевич бастаған «Болашақ» тобы алды. Қалай дегенмен де спорттың денсаулық кепілі екендігі әлдеқашан мойындалған. «Дені сау адам – табиғаттың ең бағалы туындысы» деген екен бір ғұлама. Еліміздегі спорт саласы Мемлекет басшысының назарынан тыс қалған емес. Тіпті, Президент өзі үлгі бола отырып, халықты, әсіресе жастарды дене шынықтырумен шұғылдануға үнемі шақырады.Нәтижесінде бүгінде республика халқының 22 пайызы салауатты өмір салтын серік етеді. Елбасының жастарға салауатты өмір салтын насихаттау тапсырмасын орындау үшін жатақхана тәрбиешілері болашақта оқушыларға осындай отбасылық эстафета жарыстарын жиі ұйымдастырып, жақсы дәстүрге айналдырады деп сенім білдіреді.

Мұрат Қыдырбаев
жатақхана тәрбиешісі

Our life - 50 years from now

The Earth is only planet known to man where life exists. It is the only planet, that has the right atmosphere, gravity, temperature in which human, plants and animals can live.

Our activities have destroyed many of the Earth's habitats.

Without plants there would be no air on the planet. If air disappears, all life on the Earth will disappear too. We hurt ourselves by destroying forests, thus destroying animals whose habitat is the forest. We pollute the water by industrial waste, at the same time ruining all the inhabitants of the underwater depths. What will happen in 50 years if we continue like this?

Everything in nature is interconnected. If the riverbed dries, the fish will die, eventually humans won't be able to eat them. If we don't give the soil a rest, it would not give a good harvest. If we continue to pollute the air and water, we can't live and be healthy in such a bad environmental situation.

Earth's resources will be used up. Materials under the earth's crust are not the only things that will extinct; the wildlife is in danger too. The human race is growing so fast and in 50 years there will be 8 billion people and they will need more space to make area for living and farming. Human will destroy the forest and wild life.

To run our factories, heat our homes, we need energy. We get this energy by burning coal, oil and gas. But burning fossil fuels is adding carbon dioxide into the air. In addition, industries are producing CFC's, nitrous oxide, which are greenhouse gases. It leads to global warming.

The world will become hotter and then there might be less rain. During a drought, it would become harder to supply people with food and prices for the food would go up. People will completely forget about clean water, flowering trees and green grass.

If we don't want to suffer like this, we must act and we must act now.

A.Tamabaeva,
NIS Journalists Club member

How has changed the Internet addiction among young people in this time?

Nowadays majority of people spent their leisure time on the computer, but they dodn't understand their dependencies. Is Internet Addiction a real thing? From my point of view, most people don't pay attention for their addiction. There is one question- Is this a big problem?

Generally speaking, addictions are harmful, damaging a person, relationships, work, education and health. However, the Internet has many benefits and has become a part of everyday life, used for news information, research, communication and relationships.

Nevertheless, the sight of negative influence exceeds the positive effect. People lose their eyesight and immunity because drawbacks of the internet sitting long hours on the computer. Also addiction to Internet can do the same sort of damage, leading you to neglect family, friends, work and school.

What can people do to stop this problem?. These steps help to get you Internet usage under control. Get help for any mental health problems that may be contributing to your compulsive use of the Web. Addiction to Internet can be prevented if we adhered these steps. Hopefully, one day all young people will be able to stop using the Web and begin to enjoy their life with families.

Tumarai Rustemova,
NIS Journalists Club member

Why should we keep to trend clothes?

People choose clothes according to their preferences and character. In my mind, if a person wants to produce a good impression and to be successful, he or she must look nice. When people speak to you, they always pay attention to your appearance and your clothes. If you look sloppy and untidy, they will try to avoid you. That is closely represents your personality. If you have the main style of yourself, you can always mix and match to come up with new cute school outfit.

My fashion exemplar is kazakh fashionable girl Nadira Arapova.I love her style and I think that you will like her too by looking at these photos.

NIS students have their own way of fashion experimenting with accessories and trendy clothes. Of course all those hints which we give must be supplied with the hygene of each girl. Wish to all of you look beautiful and trendy in all seasons of the year.

By Nurmaganbet Bekzat
NIS Journalists Club member

ТАҒЫЛЫМЫ МОЛ ҮЙІРМЕ

Қызылорда қаласында орналасқан Назарбаев Зияткерлік мектебінде «SHOW MUST GO ON» драма үйірмесі жұмыс жасайды. Аталған драма үйірмесінің өзіндік ерекшелігі - сахналық қойылымдарға дайындық жұмыстарының ағылшын тілінде жүргізілуі. «SHOW MUST GO ON» драма үйірмесінің мақсаты - Назарбаев Зияткерлік мектебінің білікті де білімді оқушыларының ағылшын тілін жетік меңгеруі, ағылшын тіліне деген қызығушылығының артуы. Бұл Елбасымыз Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың ұсынған үштұғырлы тіл саясатына саяды.

«SHOW MUST GO ON» драма үйірмесіне қандай да бір қойылым сахнада қойылмас бұрын, мектеп оқушылары, оның ішінде 7-9 класс оқушыларының арасында кастинг жарияланады. Кастингтен өткен оқушылар өздерінің мінезі мен түр-сипатына және әртістік қабілетіне қарай рөлдерді сомдауға таңдалады. Кастинг уақытында оқушылар өздерінің әртістік қабілеттерін, бойындағы таланттарын көрсетуге тырысады.

Мектептің 2013 жылдан бері қарқынды жұмыс жасап, өңіріміздің өркендеп өсуіне аянбай еңбек етіп келе жатқан мектеп ұжымын «SHOW MUST GO ON» драма үйірмесінің жас таланттары өздерінің сахналық өнерлерімен қуантып келеді. Осы жоғарыда аталған үш жылда оқушыларымыз әйгілі ағылшын жазушысы Уиллиам Шекспирдің «The Merchant of Venice» («Венециялық көпес»), Американдық жазушы Лаймен Фрэнк Баумның «The Wizard of Oz» («Оз елінің сиқыршысы») туындыларын сәтті сахналап, көрермендердің көзайымына айналды.

«Лаймен Фрэнк Баумның «The Wizard of Oz» («Оз елінің сиқыршысы») туындысына таңдау түскен себебі, оның баларлар мен жасөспірімдер арасында кең танымал шығарма болғандығы және осы туындының оқушыларға достық ұғымын терең ашуы, олардың бір-біріне мейірбан да жанашыр болуын үйрететіндігі болып табылады»,- дейді үйірме қатысушысы Сания Шамшаева.

Осы жылы да мектептің кішкентай әртістері ақпан айында мектеп сахнасында танымал Дания жазушысы Ганс Христиан Андерсонның «Little Mermaid» («Кішкентай су перісі») туындысын көрермендерге паш етті. Аталған туындының таңдауға себеп болған құндылығы, ол - қолдағы бар затты қадірлей білу, өн бойындағы сұлулық пен әсемдікті бағалай білу.

Назарбаев Зияткерлік мектебінің жас әртістері бұл сахналық қойылымға бар ынта жігерлерімен дайындалды. Әлемге әйгілі қойылымның желісі бойынша 7-класс оқушылары көрермендерге әсерлі де мағыналы көрініс көрсетті.

«Little Mermaid» («Кішкентай су перісі») қойылымында ойнағаным үшін қуаныштымын. Маған өте қызық болды. Осы драма үйірмесіне қатысып көп тәжірибе алдым. Болашақта да драма үйірмесіне қатысып, қойылымдарда өнер көрсеткім келеді», - дейді 7-сынып оқушысы Жәнерке Назарова.

Айта кетейік, үш жыл ішінде драма үйірмесі жылдан жылға жұмыс аясын кеңейтіп, өз тәжірибесін молайтуда. Алғашқы жылдары оқушылардың драма үйірмесіне қызуғушылық танытуы аса жоғары болмағанымен, қазіргі таңда, осы үйірмеге қатысып, ағылшын тілін өнер жолы арқылы тереңірек меңгеремін, әлемдік атақты туындыларды сахнада көрермендерге тамашалатамын деген оқушылар саны жылдан жылға артуда. Бұл – ағылшын тілінде жұмыс атқаратын драма үйірмесінің жетістіктері деп білеміз. Оқушылар әдебиет пен өнер әлеміне еніп, белгілі жазушылармен, олардың атақты туындылармен танысып, өн бойларына этика – эстетиканы да бірге сіңіреді. Театр әлемінің сан қырлы өмірі мен өнерін түсінеді.

Назарбаев Зияткерлік мектебінің оқушылары үшін «SHOW MUST GO ON» драма үйірмесінің тағылымы мол, жас ұрпаққа білім мен тәрбие беруде қосар үлесі жоғары екеніне нық сенеміз.

Лайла Закирова
Драма үйірмесінің жетекшісі

Мұқағали атамызға арнау

Поэзияның шексіз-шетсіз әлеміне
Сізбен бірге алғашқы қадам бастым.
Сол әлемнің ғажайып сырларына
Сіз салған сара жолмен асу астым.

Қадірлейміз, құрметтейміз мәңгілік
Жырларыңды айтып жүрміз ән қылып.
Қастерлейміз жадымызда әрқашан
Жатталады әрбір сөзің жаңғырып.

Ақын бабам, жырларыңа тамсанам
Мәңгілік елді жүрегіменен аңсаған
Тілін сүйген, елін сүйген өзіндей
Жастар көрсем, қуанамын, тамсанам

Өзіндей асқақ тұлғамен елім бақытты,
Жырыңмен елге төктің ғой талай жақұтты.
Артыңнан мен де асықпай жинап келемін.
Сізден қалған жыр жұрнағы, сарқытты.

Айбек Оңалбаев,
8 «D» сынып оқушысы

Асыл анам – ардақты

Жан анашым жүрегімді тербейді,
Махаббатым көңілімді кернейді.
Іздер болсам мен – дағы жер-жаһанды,
Ешбір жақұт саған да тең келмейді.

Тізіп өлең, өзің жайлы жыр теремін,
Сыр шертіп көмегімен жыр кеменің.
Сен мұңайсаң, мен –дағы жабырқаймын,
Ақтарамын жүрегімнің мұң тереңін.

Жер жаһанда ешбір жақұт таппағам,
Жан шырайлы анам бар дер мақтанам.
Шалыс басқан қадамымды жөндейтін,
Мінезің бар тіптен жұмсақ мақтадан.

Орны ананың мен үшін ол бір бөлек,
Табынады аналарға барша жүрек,
Бүгінгідей мерекелі сәттерде,
Шын пейілден төгіледі ақ тілек.

Айым Сексенбаева
7 «F» сынып оқушысы

Мұқағали Мақатаевқа арнау
«Өлеңнен сені іздедім»

Дүниені дүрілдетіп өтетін
Өлең өріп, беріп кеттің, көкешім!
Әлі күнге жырыңды айтып аналар
Тербетеді, бесіктегі бөпесін.

Туған күнің бір тойланбай өтті деп,
Бұл өмірге өкпеледің неге тым?
Болашақта жазып сонда қалдырған
Арызыңа жауап іздеу міндетім.

Үндемесе үндемесін дүние,
Отырдың сен өлең қаттап күніге.
Сыйламаса сыйламасын шоқ гүлін,
Гүл боп сонда өлең кірді үйіңе.

Қиын -қиын жұртқа жағу дегенің,
Бекер өмір сүрдім деуің не деуің.
Том-том кітап самсап тұрса сөреде
Өмірдегі үлкен сенің өтеуің.

Қатар жүрер қуанышы, мұңы да,
Табиғаттың заңы солай шынында,
Сен бәрібір өзіңменен бір болар
Шығып тұрсың, елдің биік шыңына.

Гүлдана Сәбитова
7 «С» сынып оқушысы

ҚЫЗЫЛОРДА ҚАЛАСЫНДАҒЫ ХИМИЯ-БИОЛОГИЯ БАҒЫТЫНДАҒЫ НАЗАРБАЕВ ЗИЯТКЕРЛІК МЕКТЕБІ

Мектептің мекенжайы: Қызылорда қаласы, Сұлтан Бейбарыс көшесі, 8.
Мектептің аты: Химия-биологиялық бағыттағы Назарбаев Зияткерлік мектебі.
Пошта индексі: 120003
Электрондық пошта мекенжайы: info@kzl.nis.edu.kz
Директор: Мукеева Гульмира Бахытбековна
Қабылдау бөлмесінің телефон нөмірі: 8(7242)55-11-51.
Бас редактор: Досан Жүнісов
Баспасөз хатшысы: Елена Рыбина

Адрес школы: город Кызылорда, улица Султана Бейбарса, 8.
Название школы: Назарбаев Интеллектуальная школа химико-биологического направления.
Почтовый индекс: 120003
Адрес электронной почты: info@kzl.nis.edu.kz
Директор: Мукеева Гульмира Бахытбековна
Номер телефона приёмной: 8(7242)55-11-51
Главный редактор: Досан Жунусов
Пресс-секретарь: Елена Рыбина

School address: Sultan Beibarys Street, No.8, Kyzylorda city.
School name: Nazarbayev Intellectual School of Chemistry and Biology.
Postcode: 120003
E-mail address: info@kzl.nis.edu.kz
Principal: Munkeeva Gulmira Bakytbekovna
Office phone №: 8(7242)55-11-51.
Chief editor: Dosan Zhunussov
Press secretary: Elena Rybina

НАЗАРБАЕВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНАЯ ШКОЛА ХИМИКО-БИОЛОГИЧЕСКОГО НАПРАВЛЕНИЯ ГОРОД КЫЗЫЛОРДА